

JAMOA ISH FAOLIYATINI YAXSHILASH UCHUN KOLLOBORATSIYANING SAMARALI USULLARI

Ish joyidagi samaradorlikni oshirish uchun jamoa a'zolari o'rtasidagi kolloboratsiya muhim ahamiyatga ega. Insonlar muloqot ochiq, jamoalar esa birgalikda ishlashga tayyor bo'lgan muhitda rivojlanadi.

Birgalikda fikrlashni yaratish uchun har bir jamoa a'zosini guruh dinamikasida faol ishtirok etishga undash kerak.

Kolloboratsiya – bu umumiy maqsadga erishish uchun birgalikda ishlaydigan bir guruh odamlarning o'zaro birlashuvi. Bu har bir a'zoning ishlash darajasida quyidagi yo'llar bilan ijobiy o'zgarishlarga olib keladi. Natijada jamoada ish faoliyatini yaxshilashda quyidagi vaziyatlar rivojlanadi:

1. Muammolarni hal qilishda yordam beradi. Hamkorlik malakali, tajribali va bilimli odamlardan iborat jamoani birlashtirgan holda muammoni hal qilishda mukammal ko'nikmalarga ega bo'ladi. Bu turli millatga mansub odamlarga uyg'un muhitda birgalikda rivojlanish imkonini beradi.

2. O'z-o'zini tahlil qilishni targ'ib qiladi. Hamkorlik texnikasi odamlarni fikrlash, ifodalash, kuchli va zaif tomonlarini tushunishga undaydi. Odamlar jamoada ishlaganda, ular o'zlarining rollari, qobiliyatlari va mas'uliyatlari haqida aniq ma'lumotga ega bo'lishlari kerak.

3. O'sish uchun imkoniyatlar beradi. Qachonki jamoalar kolloboratsiya qilsa, bu ularga o'z qobiliyat darajasidan tashqariga chiqish imkoniyatini beradi. Har bir a'zo o'zining komfort zonasidan chiqib, yangi funksiyalarni cho'qqilarga ko'tarishga majbur. Shunday qilib, uzluksiz o'rganish va erkin o'sish rivojlanishni qo'llab-quvvatlash madaniyatiga aylanadi.

Jamoa kolloboratsion texnikasi barcha a'zolar bir xil maqsadlar sari harakat qilganda qiymatni ilhomlantiradi. Bu ularga maqsad tuyg'usini beradi va ular birgalikda ishlash uchun ijobiy va samarali sabablar ishlab chiqadi.

Quyida jamoa faoliyatini yaxshilashga yordam beradigan 7 bosqichli kolloboratsiya texnikasini taqdim etamiz:

1. Ochiq va samarali muloqotni yo'lga qo'yish. Jamoa a'zolari o'z fikr-mulohazalarini erkin ifoda eta oladigan ochiq muloqot muhiti yaratishi lozim. Axborot erkin almashinuvi ishonchni oshiradi va noto'g'ri talqinlarning oldini oladi.

2. Bo'limlar ichidagi aloqani yaxshilash. Jamoa a'zolari o'rtasida oson hamkorlik qilish uchun samarali muloqot zarur.

Har qanday loyiha bilan bog'liq eng muhim xavflardan biri – bu jamoa a'zolari tomonidan muhim ma'lumotlarning o'tkazib yuborilishi. Ayniqsa, jamoalar katta bo'lgan korxona darajasida uzoqdagi a'zoni uchrashuvga taklif qilishni unutishi juda oson. Tezkor xabarlar bilan almashish, video va konferensiya qo'ng'iroqlarini amalga oshirish imkonini beruvchi hamkorlik vositasidan foydalanish ichki aloqani mustahkamlashi mumkin.

Bundan tashqari, loyiha menejeri jamoa a'zolari uchun axborot makoni va eng muhimi – fikr almashish uchun bir-biriga ishonadigan muhit yaratishi kerak. Ular o'z fikrlarini bildirishlari va bir-birlaridan yordam topishlari lozim. Shundagina bu ish joyida uyg'un muhitni saqlashga yordam beradi.

3. Hamkorlik dasturi va raqamli vositalardan foydalanish. Kolloboratsiyaning eng yaxshi va eng zamonaviy usullaridan biri – bu onlayn hamkorlik dasturining kuchidan foydalanish.

Ushbu dasturiy ta'minot hamkorlik platformasi vazifasini o'taydi, bunda xodimlar ma'lumotlarni osongina saqlash, almashish va muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Portal jamoa a'zolariga kundalik vazifalar, muammolar, g'oyalar, guruh faoliyati va boshqalarni muhokama qilishni osonlashtiradi.

Loyiha hamkorligi dasturiy ta'minoti tezlik va ravshanlikni oshiradi, bu esa jamoalarga kechikishlarning oldini olishga imkon beradi. Ushbu tizimlar bulut (cloud)ga asoslangan bo'lib, barcha ma'lumotlarni markazlashtirishga imkon beradi va real vaqt rejimida ma'lumotlarni taqdim etish orqali kirishni tezlashtiradi.

Muxtasar qilib aytganda, bu butun hamkorlik jarayonini oson va tez qiladi.

4. Samarali kolloboratsion maqsad va umidlarni belgilash. Kolloboratsiyaning rivojlantirish uchun jamoa a'zolari o'zining individual rol va mas'uliyatni belgilashlari kerak.

Jamoadagi vazifalar haqida aniq tushuncha mavjud bo'lganda, har bir jamoa a'zosi bir-birining qo'llab-quvvatlashi va birgalikda fikrdosh bo'lishi yuqori samara beradi. Ular hech qanday nizolar yaratmasdan umumiy mas'uliyatda ishtirok etadilar. Jamoa a'zolari tabiiy ravishda o'z maqsad va vazifalariga ishtiyoqli bo'lishadi.

Agar maqsadlar aniqlanmagan bo'lsa, ular birgalikda ishlamaslik uchun barcha sabablarni topadilar. Ushbu maqsadlar erishish kerak bo'lgan maqsadni ta'minlaydi. Bu to'siqlarni bartaraf etishga va individual va jamoaviy darajada ijobiy muhit yaratishga yordam beradi. Bu samaradorlik darajasini oshirishga yordam beradigan eng samarali jamoaviy hamkorlik usullaridan biridir.

5. Xodimlar innovatsiyalarini rag'batlantirish. Jamoa o'sishi uchun a'zolar ichida hamjihatlik hissi va empatiya (bu boshqa odamlarning his-tuyg'ulari, holati va fikrlarini tushunish va ularga hammadlik bilan yondashish qobiliyatidir. Empatiya odamlar orasidagi muloqotni kuchaytiradi, ishonchni oshiradi va ziddiyatlarni kamaytiradi) bo'lishi kerak.

Guruh a'zolari aqliy hujum mashg'ulotlarida faol ishtirok etishga undashlari kerak. Ular ochiq muhitda status-kvoga shubha qilishlari kerak. Bu ishonchni mustahkamlash va ularni belgilangan chegaralar bilan cheklash o'rniga yangi g'oyalarni ishlab chiqishga undaydi.

Ular yetakchisi bilan qanchalik bog'langanini his qilsa, ishga shunchalik kuchli motivatsiya bilan yondashadi. Ularning fikrlari va g'oyalari muntazam eshitilishi kerak, doimiy fikr-mulohaza esa o'sish va rivojlanish uchun imkoniyat yaratadi.

Aloqa va hamkorliksiz hech bir biznes uzoq muddat yashay olmaydi. Bu hamkorlik usuli ish samaradorligini oshirish uchun ishonchli reja hisoblanadi.

6. Xodimlarning ishdan tashqari ijtimoiylashuvini ta'minlash. Ishdan tashqarida hamkasblar bilan ijtimoiy aloqalar o'rnatish bu jamoaviy hamkorlikni rivojlantirishdagi muvaffaqiyatli usullardan biridir, chunki bu "muloqot kanallari"ni ochadi.

Ko'pchilik ish bilan zavqni aralashtirish hech qachon yaxshi fikr bo'lmaydi deb hisoblaydi. Biroq bu, aksincha, bu jamoa a'zolari bilan yaxshi munosabat o'rnatishga yordam beradi va natijada jamoaviy hamkorlikni kuchaytiradi.

Masalan, barcha xodimlar uchun ish vaqtidan tashqari sport mashg'ulotlarini tashkil etish ularni bir-biriga yaqinlashtirish uchun ajoyib jamoaviy hamkorlik usuli hisoblanadi. Bu jamoaviylik tuyg'usini shakllantiradi va a'zolar o'rtasidagi ishonchsizlik devorini buzib, bir-birlarini yaxshiroq tushunishiga yordam beradi. Ular umumiy qiziqishlarini kashf etadi, shaxsiy darajada bog'lanadi va bir-biriga nisbatan noto'g'ri stereotiplardan xalos bo'lishiga yordam beradi.

7. Hamkorlikdagi harakatlarni tan olish va rag'batlantirish. Agar siz samarali hamkorlik texnikasini izlayotgan bo'lsangiz, unda xodimlarning sa'y-harakatlarini tan olish va mukofotlash shunday usullardan biridir.

Bu yondashuv xodimlarga ularning jamoaviy ishdagi hissasi qadrlanishini ko'rsatadi. Natijada ular yanada faolroq bo'lib, boshqalar bilan hamkorlik qilishga ko'proq intilishadi. Rag'batlantirish mukofot shaklida, og'zaki maqtov orqali yoki boshqa e'tirof usullari bilan bo'lishi mumkin. Eng muhimi – harakat e'tiborsiz qolmasligi.

Korporativ muvaffaqiyat — bu unda ishtirok etayotgan har bir a'zoning qo'shgan hissasi natijasidir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, xodimlarning 82 foizi o'z rahbarlari tomonidan yetarlicha e'tirof etilmayotganini his qiladi. Bu esa ularni tushkunlikka soladi va jamoaviy javobgarlikda faol ishtirok etishdan tiyilishiga sabab bo'ladi. Aslida, agar ular mehnatlari e'tirof etilishiga ishonsa, ular 40 foizga ko'proq harakat qilgan bo'lar edi.

Jamoaviy kolloboratsiyani rag'batlantirish uchun ish samaradorligiga bog'langan mukofotlar va bonuslar joriy etilishi mumkin. Bunga qo'shimcha tarzda, xodimlarning ta'lim xarajatlarini qoplab berish, ularga qo'shimcha ta'til berish kabi imtiyozlar ham kiradi. Bu kabi yondashuvlar ularning qadrlanayotganini ko'rsatadi va bu ularda jamoaning ajralmas qismi ekanliklarini his qilish tuyg'usini shakllantiradi.

Har qanday jamoaviy yutuq katta bo'ladimi yoki kichik — uning muvaffaqiyati samarali hamkorlikka bog'liq. Bu jamoa a'zolarini bir-biriga yaqinlashtirish orqali mahsuldorlikni sezilarli darajada oshirishga yordam beradi. Kolloboratsiyani samarali baholash uchun doimiy sa'y-harakat zarur. Yuqorida keltirilgan jamoaviy hamkorlik texnikalari mazmunli bog'lanishlarni kuchaytiradi, shunda a'zolar ish joyining maqsadlariga erishish yo'lida birgalikda ishlashga tayyor bo'ladi.

Shu sababli hamkorlik modellari hozirgi zamon talablari bilan qayta moslashtirib borilishi lozim.

Jamoadagi yutuq mustaqil fikrlaydigan, zehnli, kolloboratsiyaga asoslangan va performativ mutaxassislarga bo‘liq. Bu orqali jamoaning faolligi oshadi, qiziqishlari rag‘batlantirilishi, jamoa a‘zolarining farovonligi esa tashkilotning rivojlanishida eng samarali ko‘rsatkichga olib chiqadi. Jamoa kolloboratsiyasi – jamiyatning rivojiga zamin yaratish.

Tojibayeva Nazokatxon Kobiljonovna,

Oila va gender ilmiy-tadqiqot instituti

DSc doktoranti, PhD, dotsent